

Vrouwen in de Elfstedenwedstrijdtocht:

Meedoen mag, winnen is een ander verhaal!

Veertig prachtige verhalen over topprestaties van vrouwen van de lange adem!

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Sjoerdsje Faber	9
Mevrouw Hutting-Kooistra (Wobkje)	15
Voorbeschouwing Elfstedentocht 1985	27
Startlijst wedstrijdrijders Elfstedentocht 1985	30
Lenie van der Hoorn	31
Betty Westerveld van Rijn	43
Ineke Kooiman	49
Elske van der Meer	54
Sjoukje Dam	59
Conclusie 1985	63
Analyse frequentie deelname vrouwen in Lange-afstandwedstrijden natuurijs	64
Startlijst wedstrijdrijders Elfstedentocht 1986	66
Voorbeschouwing Elfstedentocht 1986	67
Ingrid Paul	69
Tineke Dijkshoorn	73
Sander Dijkshoorn	77
Historische Uitslagen 1940 tot en met 1964	80
Lilian van Tol	81
Historische Uitslagen 1965 tot en met 1978	86
Alida Pasveer	87
Historische Uitslagen 1979 tot en met 1981	92
Joke van der Voort	93
Conclusie 1986	97
Historische Uitslagen 1982 tot en met 1985	100
Voorbeschouwing Elfstedentocht 1997	101
Startlijst 15 ^e Elfstedentocht 1997	102
Klasina Seinstra	103
Gretha Smit	109
Baukje Bron	113
Jenita Hulzebosch-Smit	116
Jolanda Grimbergen	121
Neeke Smit	125
Janneke Dickhout	131
Marion Borst	134
Sonja Groot	141
Klaas Groot	146
Na het verstrijken van de tijdslimiet:	147

Historische Uitslagen 1986 tot en met 1989	148
Bianca Duursma	109
NK Natuurijs en NK Kunstijs 1996-1997	152
Marjan Mager	153
Antoinette Voskuil	157
Laura Kamminga	160
Marjanne Smit	165
Monique Vergeer	167
'De Blauwe Trein' 1997	171
Roelie de Glee	173
Landelijk Eindklassement Natuurijs 1995-1996	176
Janny Hofstee	177
Uitslagen klassiekers 1996-1997	180
Historische Uitslagen 1990 tot en met 1994	182
Wendy Vergeer	183
Henny Bok	187
Janny Zonderland	191
Historische Uitslagen 1995 tot en met 1997	194
Geertje Huitema	195
Winnaars Alternatieve Elfstedentochten (Noorwegen, Finland, Canada, VS 200 km)	198
Kea Lootsma	199
Nationale Kampioenschappen	202
Margreet Merbis	203
Winnaars Noorderrondrit / Veluwemeer 200 km, Rottemeren 200 km / Uitslag Weissensee 200 km 1997	206
Lenie Dijkstra	207
Uitslagen NK Kunstijs en Weissensee '97-'98	210
Jacolien Vogelzang	211
Uitslagen NK Kunstijs en Weissensee '98-'99	214
Martina Blanke	215
Winnaars Alternatieve Weissensee & ONK Weissensee / Plansee	218
De verzorger	219
Deelnemers Landelijke Vrouwen Competitie Marathonschaatsen 2014-2015	222
De kenner	223
Conclusie 1997	227
Bronvermelding en Fotoverantwoording	233
Literatuurlijst, bronvermelding en noten	235
Fotografie / Met dank aan	236

Sjoerdsje Faber:

Bij de vijfde Elfstedentocht in 1940 was Nederland al gemobiliseerd. De ontwikkelingen in Europa zijn op dat moment beangstigend, maar daar is in de publicaties over dit sportevenement weinig van te merken.

De 24 jarige kruideniersdochter Sjoerdsje Faber uit Warga (1915-1998) is een ondernemende jonge vrouw die graag de sportieve uitdaging aangaat om de Elfstedentocht te schaatsen. Op 30 januari 1940 is het zover.

Een jaar eerder, op 24 december 1938 stond Sjoerdsje ook al ingeschreven voor de Tocht, maar deze werd op het laatste moment uitgesteld vanwege zware sneeuwval. Het zou ook uniek zijn geweest om op kerstavond over de finish te gaan van een Elfstedentocht! De organisatie kon niets anders dan geduld betrachten en schreef de Tocht uit op 29 december 1938. Helaas zette de dooi onverwacht hard in en ook deze tocht werd afgelast. Het zou er die winter niet meer van komen.

Sjoerdsje als toeschouwer bij de wedstrijden in Eernewoude, 1994.

Met een groep schaatsers uit de omgeving van Warga ging ze in januari 1940, in alle vroegte op weg naar Leeuwarden. Samen met dorpsgenoten Hendrik Jelle Kooistra en zijn zoon Jelle besloten ze samen te rijden. Hendrik Jelle was een goede schaatser die in de Elfstedentocht van 1917 op een vijfde plaats eindigde. De omstandigheden waren

Snelste vrouw in de Elfstedentocht van 1940, Sjoerdsje Faber uit Warga.

in 1940 loodzwaar. Onderweg bleef niet onopgemerkt dat Sjoerdsje als eerste vrouw doorkwam en zij kreeg volop aanmoedigen en zelfs bloemen aangereikt. In Franeker meldde een omroeper met microfoon haar komst aan het publiek. Het was ijskoud buiten en de wind blies fel, tal van rijders besloten te stoppen, maar Sjoerdsje zette door en finishte na meer dan 13 uur in Leeuwarden. Slechts 34% van de toertochtdeelnemers slaagden erin om de finish te halen en bij de wedstrijdtocht lag dat percentage rond de 50%.

Sjoerdsje oogde volgens de beschrijvingen uit regionale en landelijke dagbladen nog fit en kreeg ondanks het feit dat ze niet aan de wedstrijd meedeed, toch een uitnodiging om bij de prijsuitreiking aanwezig te zijn. Daar werd een feest georganiseerd. Tot 03.00 uur 's nachts (!) vierde Sjoerdsje feest en 's ochtends om 07.00 uur ging ze weer aan het werk. Het lijkt ongeloofwaardig, de 'De Courant' schreef: *'Maar het Friesche volk bezit een jonge dochter die het klaarspeelde; die veertien uur op de schaats stond, 's nachts tot drie uur danste en om zeven uur weer uit de veeren, en aan haar dagtaak begon'.*

Mevrouw Hutting-Kooistra (Wobkje)

Leeftijd: 90
Woonplaats: Leeuwarden
Echtgenoot: Cornelius Hutting (2012†)
Kinderen: Henk (62), Harrie (61), Tjerk (58), Cor (56), Johanna (51) en 20 klein- en achterkleinkinderen
Beroep: huisvrouw

Wobkje:

“In de waterrijke omgeving van Warga waar ik opgegroeid ben, werd in natuurijs winters volop geschaatst. Zodra er ijs lag kreeg je in de winter ‘ijzers’ ondergebonden. Na het warme middageten werd er in de winter even tijd gemaakt om te schaatsen. Het werk werd dan even aan de kant gelegd. ‘Heit’, mijn oom, de kinderen en de boerenknecht deden dan ‘een rondje’ vanuit Warga naar Eernewoude en via het Pikmeer naar Grou, en dan weer naar huis. Wist je dat Jorrit Bergsma een achterneef van mij is en Elfstedencracks Jeen van den Berg en Jeen Nauta volle neven zijn? Ook schaatste ik vaak samen met Sjoerdsje Faber. Sjoerdsje was zeven jaar ouder dan ik, dus dat is op die leeftijd best een groot verschil. Zij was in de loodzware Elfstedentocht van 1940 als eerste vrouw aangekomen in de toertocht.

Mijn vader en mijn oom waren goede schaatsers. In 1917 had ‘heit’ zijn eerste Elfstedentocht gereden. (5e plaats) Onze boerenknecht was Dirk van

der Duim, die één van de vijf uit de kopgroep was die in 1940 na een tumultueuze finish gezamenlijk de eerste prijs toegekend kregen. In 1941 zei mijn vader: ‘Jij kan ook wel meedoen’, toen een Elfstedentocht werd aangekondigd. Mijn moeder was fel tegen. Natuurlijk wilde ik graag meedoen en als mijn vader zei dat ik dat wel aankon, was dat een groot compliment. Tegelijkertijd dacht ik: ‘Mem, ik zal je eens wat laten zien.’ De avond voor de Tocht was ik best gespannen, ‘maar het leven ging gewoon verder’. Er moest gewoon gewerkt worden.

ELFSTEDENTOCHT

Elfstedentocht 1941: Eerst aankomende vrouw in de toertocht (Vrouwen mochten pas in 1985 starten in de wedstrijdtocht).

Elfstedentochten gereden in de toertocht: 1941, 1942, 1947 en 1954.

Lenie van der Hoorn

Leeftijd: (66)
Woonplaats: Ter Aar
Gehuwd:
Jan van der Hoorn
Kinderen: Wilko (41),
Leander (33)
Kleinkinderen:
Roel (3) en Alex (2)
Beroep: Samen
met Jan eigenaar
bloemkwekerij

Lenie:

“In 1948 ben ik geboren in Pijnacker als eerste uit een gezin van 13 kinderen. Mijn ouders hadden een gemengd agrarisch bedrijf. Op mijn veertiende kwam ik van school om thuis in het gezin te helpen. Maar het liefst hielp ik mijn vader bieten dunnen, hooi en korenbouw, twee bunder aardappelen rapen en later sorteren. 's Winters werden in Pijnacker, bij de mensen thuis aardappelen aan huis gebracht. In de zomer hielp ik mijn oom met het plukken van tomaten. Ook koeien scheren was een van mijn klussen in het najaar. Op de Lagere School zat ik in een klas met 52 kinderen! Het jaar na mij telde een klas van 53 kinderen, niemand uit onze klas mocht blijven zitten, omdat de grootste klas niet nog groter mocht worden.

Het was de tijd van de naoorlogse geboortegolf. Kinderen die niet goed meekonden op school werden achter in de klas geplaatst. Naar hen werd zes jaar niet omgekeken. Voor jezelf opkomen werd niet gewaardeerd.

Ik zat op een katholieke school, waar de zusters en juffen die daar les gaven, uitdroegen dat leren voor meisjes niet belangrijk is omdat je later toch moeder wordt.

Op de RK Maria meisjesschool in Pijnacker moest je van de onderwijzeressen braaf met je handjes over elkaar zitten. Je mocht nooit iets zeggen of je

ELFSTEDENTOCHT

Elfstedentocht 1985: 1e plaats

Startnummer: 28

Finishtijd: 7.33.00 uur

Elfstedentocht 1986: 3e plaats

Startnummer: 291

Finishtijd: 8.11.38 uur

Elfstedentocht 1997: 12e plaats

Startnummer: 23

Finishtijd: 8.53 uur (2 minuten buiten de tijdslimiet)

een voorloper van de atletiekvereniging GAC Hilversum. Wim was een verdienstelijk tienkamper, die ook op de lange-afstand, bij het hardlopen goed presteerde. Wim is eigenlijk door mij gaan schaatsen. In het begin kon hij mij niet bijhouden, 'ziek' was hij daar van! In de jaren zeventig zijn wij verhuisd naar Eemnes, maar onze thuisbasis voor het schaatsen op natuurijs is Ankeveen!

In onze begintijd zijn we gelijk lid geworden van de Vereniging Friesche Elfsteden. In 1984 heb ik voor het eerst een 200 kilometer geschaatst in Canada.

KLASSEMENT ELFSTEDENTOCHT 21-02-1985

1 Lenie van der Hoorn	3 Ineke Kooiman	5 Tineke Dijkshoorn
2 Betty Westerveld	4 Elske van der Meer	6 Sjoukje Kramer

was ook bij dat overleg en zei: 'Die wijven halen dat toch nooit!' 'Geef het op zijn minst een kans!' diende ik hem van repliek. In 1984 geloofde bijna niemand dat er ooit weer een Elfstedentocht georganiseerd zou worden.

Toevallig of niet, waren wij die zomer in Friesland op vakantie, normaal gingen we altijd naar Frank-

Betty stempt in Stavoren Elfstedentocht 1985.

Wim won toen die wedstrijd. Ik deed daar mee aan de toertocht. In de strenge winter van 1985 hebben wij als rijdsters van het vrouwenpeloton overleg gehad over de Elfstedentocht. Ik heb mij in dat overleg echt 'hard' gemaakt om in de wedstrijd te mogen starten. Jaap van Nazetten, de verzorger van de latere winnaar Evert van Benthem,

rijk. Maar het was in Nederland zulk mooi weer en onze kinderen waren nog zo klein, dat we voor Friesland kozen. Daar raakten wij bevriend met een echtpaar uit Stiens. Voor de aardigheid reden we op de fiets een stukje van de Elfstedenroute en kwamen bij het bruggetje van Bartlehiem, wat toen nog geen landelijke bekendheid genoot.

HISTORISCHE UITSLAGEN 1940 TOT EN MET 1964

Datum	Wedstrijd	Afstand	Winnares	tijd vrouwen	km/ uur	tijd of afstand mannen	Vergelijking eindtijd V/M in %
03-01-1940	Langweer. Elfmerentocht	70	Geesje Mink				
08-01-1940	Winsum (Gr.) Noorderrondrit	144	B. van der Ploeg	10:37:00	13,6	7:41:30	72,4
09-01-1941	Wommels. Hennaarderadeel Tocht	70	Doutje Langhout				
12-01-1941	Purmerend. Dorpentocht	100	Bertha van Dijk	4:45:00	21,1	3:43:00	78,2
18-01-1941	Winsum (Gr.) Noorderrondrit	150	E. Zuideveld	8:33:00	17,5	7:07:00	83,2
17-01-1942	Winsum (Gr.) Noorderrondrit	150	E. Zuideveld	7:27:00	20,1	6:30:00	87,2
18-01-1942	Dorpentocht Purmerend	100	J. Nordanus	6:22:30	15,7	4:59:30	78,3
21-12-1946	Winsum (Gr.) Noorderrondrit	150	G. Knotterus	7:42:00	19,5	6:09:00	79,9
23-12-1946	Langweer Elfmerentocht	100	Sjoerdsje Faber	4:12:00	23,8	3:34:00	84,9
10-02-1947	Loosdrecht Ronde van Loosdrecht	120	Deborah van der Hoorn				
22-02-1947	Langeraar	10	Deborah van der Hoorn	0:26:50	22,4		
22-02-1947	Langeraar	10	Sjoerdsje Faber (2e plaats)				
28-12-1950	Zuidlaren Zuidlaarder TT	60	Roelie Lubbers	3:07:00	19,3	75 km	
30-12-1950	Loosdrecht Ronde van Loosdrecht	120	Sjoerdsje Faber				
01-02-1954	Langweer Elfmerentocht	103	Toos Kortebeek				
03-02-1954	Winsum (Gr.) Noorderrondrit	150	H. Zuidema-Steenhuis				
04-02-1954	Slochteren Duurswold- Tocht	60	Annie Oostingh				
05-02-1954	Spannenburg (Fr) Ronde van Spannenburg	50	P. Semplonius- De Haan	1:34:51	31,6	1:22:43	87,2
06-02-1954	Loosdrecht Ronde van Loosdrecht	60	Ietje Louwen	2:42:00	22,2	120 km	
06-02-1954	Leek Leeksterijstocht	60	Attie Uitham	2:33:30	23,5	2:05:00	81,4
06-02-1954	Scheemda 1e Oldambtrit	45	Tinie Brouwer	1:42:00	26,5	1:21:02	79,4
07-02-1954	Ommelandewijk	35	G. Schreuder				
10-02-1954	Leermens	75	A.Köller-Rondhuis	3:22:50	22,2	2:29:10	73,5
26-02-1955	Scheemda 2e Oldambtrit	45	A. Aukema Oostingh	1:53:08	23,9	1:24:12	74,4
04-02-1956	Scheemda 3e Oldambtrit	56	Hennie Leentjer	2:27:00	22,9	2:01:26	82,6
05-02-1956	Zuidlaren Zuidlaarderis TT	60	Ietje Louwen	1:28:00	40,9	75 km	
07-02-1956	Slochteren 3e Duurswold-Tocht	63	Hennie Leentjer	3:06:00	20,3	2:40:00	86
07-02-1956	Oosterwijverd tiendorpentocht	46	9 km vrouwen 31 6 km Mevr Nieveen-Landman				
18-02-1956	Woltersum	50	Hennie Nanning-Leentjer	3:10:00	15,8	2:07:00	66,8
26-02-1956	Amsterdam bosrace	10	Ietje Louwen 10 km	0:20:10	29,8	75 km	
26-12-1962	Sneek Sneekermeerronde	55	J. Eerting				
29-12-1962	Kloosterveen Domeinenrit	30	Renseke Boerma			53 km	
17-01-1963	Loosdrecht 4e Ronde van Loosdrecht	60	Ietje Pfrommer-Louwen	2:39:08	22,6	120 km	
26-01-1963	Koudum Ronde van Koudum	40	Annie Dooper				
10-02-1963	Kropswolde Zuidlaardermeer	100	Anja Lapoutre	4:09:00	24,1	180 km	
12-02-1963	Langweer	18	Cecilia De Boer			60 km	
18-01-1964	6e Oldambtrit	56	Renske Georgius	1:58:00	28,5	1:49:40	92,9
20-01-1964	Scherpenzeel Grote veenpolderrit	85	Fokje Schotanus				
21-01-1964	Loosdrecht 5e Ronde van Loosdrecht	65	1. Ria Lokhorst	2:30:00	26	120 km	

Tineke Dijkshoorn

Leeftijd: 62
Woonplaats:
Schipluiden
Echtgenoot:
Bert (2007†)
Kinderen: Sander
(41), Michel (42),
Saskia (39)
Kleinkinderen: 9
Beroep: (voorm.)
Eigenaar tuinderij.

Tineke:

“Als oudste van een gezin van elf kinderen was het vroeger hard werken. Meewerken op het bedrijf was vanzelfsprekend. Nog steeds als ik ergens nog wel eens wat werk verricht voor mensen, pak ik moeiteloos een zware geladen kruiwagen met komkommers, ondanks mijn leeftijd. Dat zit in me. Van sport heb ik altijd gehouden. Eerst heb ik gevoetbald, het vrouwenvoetbal had begin jaren zeventig net zijn intrede gedaan. Omdat sommige vrouwen waaronder ikzelf, zwanger raakten, viel het team uit elkaar. Na de geboorte van mijn dochter wilde ik weer wat aan sport gaan doen. De kunstijsbaan De Uithof in Den Haag werd net geopend en samen met mijn man Bert ging ik er vaak schaatsen. In het begin zag ik die snelle rijders aan de binnenkant van de baan rijden, dat wilde ik ook. ‘Technisch’ was ik nog beperkt, eigenlijk ben ik meer een ‘skeeleraar’ wat techniek betreft. Dat is net een iets andere slag dan het schaatsen. Je rijdt daarbij iets meer op kracht, op

natuurijs is dat wel een voordeel, op kunstijs niet. Via de regionale marathonbaancompetitie plaatste ik mij voor de landelijke competitie rond 1979. Een groot talent was ik niet. In die tijd had een schaatsmarathon een afstand van maar 10 kilometer. Dat was voor mij echt veel te kort. Natuurijds was mijn passie, op de Gaag schaatste ik bij een

ELFSTEDENTOCHT

Elfstedentocht 1985: 5e plaats

Startnummer: 32

Finishtijd: 7.54.05 uur

Elfstedentocht 1986: 1e plaats

Startnummer: 300

Finishtijd: 7.55.30 uur

Elfstedentocht 1997: Gefinisht in toertocht

(gereden samen met zoon Sander)

Klasina Seinstra

Leeftijd: 46
Woonplaats:
Luxwoude
Partner: Henk-Jan
Kinderen: Tom (17)
en Cindy (14)
Beroep:
ondernemer
www.klasina-seinstra.nl
Sportlessen/
Lezingen Elfsteden
en clinics in schaatsen
en hardlopen/
Medewerkster
Autobedrijf A6,
Lemmer

Klasina:

“Omstreeks 1972 zette ik mijn eerste slagen op het natuurijs, voor mijn ouderlijk huis op de vaart. Samen met mijn zussen was ik niet van het ijs te slaan. Op mijn twaalfde ben ik met wedstrijd-schaatsen begonnen in Heerenveen. In de zomer heb ik mij toen aangemeld bij Hardrijders Club Heerenveen, samen met mijn oudere zus Cathrina. Anneke Dijkstra was mijn eerste schaatstrainer. Ik was onder de indruk van de goede manier waarop zij oefeningen kon voordoen. Echt indrukwekkend! Anneke had van die krachtige, gespierde bovenbenen, dat viel mij toen gelijk op. Ik was leergierig en wilde graag vooruit.

In die tijd reden wij in het winterseizoen uitsluitend langebaanwedstrijden, jeugdmarathons en zo zijn pas later geïntroduceerd. Latere trainers waren Piet Tjepkema, Geert Postma, Sijtje van der Lende, Jeen van den Berg en Jacobus de Vries. Het schaatsen ging steeds beter en na een paar jaar werd ik opgenomen in de Friese schaatsselectie. Op de lange-

baan kon ik redelijk goed mee, ik ben ooit 7^e geworden op het NK allround. Later heb ik wel gemerkt dat er in Friesland een verschil is in de beleving van de Elfstedentocht tussen mensen die in de omgeving van de route wonen en die daar buiten. De Elfstedentocht speelde bij ons thuis niet echt, wij woonden buiten de route. Al had mijn vader de Tocht heel graag willen schaatsen. In 1985 was ik samen met de Friese schaatsselectie op trainingskamp in Inzell toen voorzitter Jan Sipkema van de Friese Elfstedentocht sprak: ‘It sil heve!’ De ouderen uit de selectie gingen direct terug naar Friesland, ik was toen 16 jaar. Wij bleven in Inzell.

ELFSTEDENTOCHT

Elfstedentocht 1997: 1e plaats
Startnummer 11
Finishtijd: 7.49 uur

Het begon al in de nacht voor de wedstrijd. We logeerden midden in het centrum van Leeuwarden, dat op zijn kop stond. Van slapen kwam niet zoveel terecht. Heel vroeg in de ochtend zijn we naar de startkooi gegaan. Echte stress had ik niet. Wel voelde ik dat het allemaal iets heel bijzonders was. In die tijd schaatste ik voor 'Buiten Beton' en die ploeg had de zaken goed geregeld. Maar waar ik precies reed kan ik je echt niet vertellen. Misschien is dat maar beter ook, soms kan je beter wat meer onbevangen 'er in gaan', dan dat je je vooraf al druk gaat maken over dingen die nog helemaal niet aan de orde zijn. Wat ik wel vreesde was het oplopen van bevroeringsverschijnselen aan mijn voeten. Op het Veluwemeer had ik tijdens een training een keer bevroren tenen opgelopen en dat wilde ik absoluut niet nog een keer meemaken! Mijn voeten had ik beschermd door over mijn schaatsen een soort folie te plakken, en natuurlijk droeg ik overschoenen.

*Jenita en Gretha Smit in afwachting van het startschot.
Vooraan favoriet bij de mannen: Erik Hulzebosch!*

'Dan sta je in die kooi en moet je natuurlijk plussen.' Voordat je dat hele pak uit hebt met thermospul eronder en zo, dat duurt even. Ik denk dat ik wel een keer of drie naar de wc moest. Het was niet anders, andere deelnemers hadden hetzelfde probleem. 'Drama', zo voelt dat hardlopen in het

KLASSEMENT 1997			tijd
1	Klasina Seinstra	St. Johannesga	7.49
2	Gretha Smit	Rouveen	7.49
3	Baukje Bron	Jubbega	7.52
4	Jenita Smit	Rouveen	7.52
5	Jolanda Grimbergen	Noordwijk	8.26
6	Alida Pasveer	Groningen	8.33
7	Neeke Smit	Terschelling	8.38
8	Janneke Dickhout	Amsterdam	8.42
9	Marion Borst	Leiderdorp	8.42
10	Sonja Groot	Amsterdam	8.42

begin, je gaat op in de massa en op een gegeven moment is het alleen nog maar rennen. Zo snel mogelijk wilde ik naar het ijs. Voor het vastmaken van mijn schaatsen nam ik even goed tijd, beseffend dat het nog vervelender zou zijn als ik in het donker mijn schaatsen nog een keer moest vastmaken.

Angst voor het donker heb ik niet gehad, af en toe zag ik wel wat bekenden, maar ik zou je nu niet meer kunnen vertellen wie dat waren. Er gaan meer dan 300 wedstrijdrijders tegelijkertijd van start. Kop over kop reden wij over de Zwette op weg naar Sneek. Even later, ik denk dat het op het Sloterveer was, botsten we op een soort takkenbos die vanaf de walkant een beetje over het ijs hing. Dat weet ik nog precies.

Afspraken over tactiek hadden wij vooraf niet gemaakt. Klunen, wat had je dat kunnen oefenen? Op de kunstijsbaan liepen we wel eens met de hoesen onder een stukje over de weg. Het klunen verliep overigens prima, ik rende zo over die matten. Hoe ik lag in de wedstrijd, dat wist ik niet. Op het noordelijk deel van de route, voor Bartlehiem sloot onze groep aan bij de groep van Klasina Seinstra. Toen kreeg ik door dat wij om de winst zouden gaan strijden. Een soort van een spelletje begint dan. Ik wilde het niet op een sprint laten aankomen. Klasina was snel in de sprint, dat wist ik. Daarom moest ik bij haar weg zien te komen. Wanneer ik demarreerde hielden de mannen uit het groepje waarmee we samen op reden een

Na het verstrijken van de tijdslimiet:

Alle rijdsters die na 8 uur en 53 minuten over de finish kwamen op de Bonkevaart bij de 15^e Elfstedentocht waren buiten de tijdslimiet gefinisht en werden niet opgenomen in het eindklassement. Sommige rijdsters liepen het Elfstedenkruisje op enkele minuten mis, andere rijdsters wisten al halverwege de wedstrijd dat ze het niet meer zouden redden en zetten alles op alles om toch de eindstreep te halen van de Elfstedentocht.

Wie zijn deze rijdsters, wat vormden hun sportieve drijfveren en hoe kijken ze bijna achttien later jaar later terug op die voor velen belangrijk gebleven dag, 4 januari 1997? Van plaats 11 tot en met 16 bleef de jury nog de aankomst van de rijdsters noteren, daarna 'werd er niet meer geschreven!' Hoewel de als nummer 16 gefinishte Marjanne Smit gelijktijdig met Monique Vergeer over de finish kwam, werd zij als nummer 17 niet geklasseerd. Regels zijn regels en zelfs een eindtijd kon er niet meer op de stempelkaart van Vergeer geplaatst worden. Haar geleverde topprestatie bleef zonder tastbare herinnering. Dat gold ook voor Yvonne van Schie en Kitty Snel en mogelijk nog

voor andere rijdsters die helaas niet meer te achterhalen zijn. De verhalen van deze groep topschaatssters geven een fascinerende en emotionele inblik in de drijfveren en achtergronden van een vergeten groep Elfstedenrijdsters. ■

- 11. Bianca Duursma**
- 12. Lenie van der Hoorn-Langelaan**
- 13. Marjanne Mager**
- 14. Antoinette Voskuil**
- 15. Laura Kamminga**
- 16. Marjanne Smit**
- 17. Monique Vergeer***

(Niet geklasseerd door de jury)

‘De Blauwe Trein’ in 1997

‘De Blauwe Trein’ in 2014

V.l.n.r.: Wendy Vergeer, Henny Bok, Janny Zonderland, Geertje Huitema, Kea Lootsma, Margreet Merbis, Lenie Dijkstra en Jacolien Vogelzang.